

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul 183 (XXVII) — Nr. 801

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI ȘI ALTE ACTE

Miercuri, 28 octombrie 2015

SUMAR

<u>Nr.</u>		<u>Pagina</u>
ORDONAȚE ȘI HOTĂRĂRI ALE GUVERNULUI ROMÂNIEI		
46.	— Ordonanță de urgență pentru stabilirea unor măsuri financiare și pentru modificarea și completarea unor acte normative.....	2-6
864.	— Hotărâre privind modificarea și completarea Hotărârii Guvernului nr. 980/2006 pentru aprobarea plății contribuției financiare a României la construirea noului Cartier General al Organizației Tratatului Atlanticului de Nord (NATO)	7
882.	— Hotărâre pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr. 862/2008 privind constituirea Comisiei interministeriale de evaluare la nivel național a programelor de înzestrare de importanță strategică ale Ministerului Apărării Naționale.....	8
ACTE ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE		
	Decizia nr. 18 din 5 octombrie 2015 (Completul competent să judece recursul în interesul legii).....	9-15
★		
	Rectificări	15

ORDONANȚE ȘI HOTĂRÂRI ALE GUVERNULUI ROMÂNIEI

GUVERNUL ROMÂNIEI

ORDONANȚĂ DE URGENȚĂ

pentru stabilirea unor măsuri financiare și pentru modificarea și completarea unor acte normative

Având în vedere exigența creării unui cadru legislativ clar și previzibil pentru finalizarea obiectivelor de investiții din cadrul Programului național de dezvoltare locală, care să asigure îndeplinirea în mod eficient a obiectivului general al programului, se impune intervenția legislativă de urgență pentru evitarea înregistrării de arierate de către unitățile administrativ-teritoriale beneficiare ale programului, din cauza necesității tehnologice în unele situații, ca executanții lucrărilor de construcții să realizeze producție în cuantum valoric mai mare decât fondurile disponibile din necesitatea conformării la condiții tehnologice, la unele prevederi din proiectele tehnice și din caietele de sarcini ale acestora, în condițiile în care mare parte din obiectivele de investiții sunt demarate din bugetele locale sau prin alte programe, iar lucrările de construcții sunt executate secvențial, fără respectarea prescripțiilor tehnice, ceea ce duce la încălcarea sistemului calității și a legislației în construcții, precum și a contractelor de achiziții publice, încheiate, mare parte din acestea, pe criteriul „prețul cel mai scăzut”, la care calitatea serviciilor și a obiectelor de construcții rezultate este afectată de durata efectivă de execuție a contractului care diferă, datorită lipsei unei finanțări continue și previzibile, de cea prevăzută în procedură și în caietul de sarcini al achiziției, aspecte care au dus și la expirarea autorizațiilor de construire, la defecte și neconformități în procesul de execuție greu de depășit în multe situații și cu costuri suplimentare, măsura adoptată cu aplicare de urgență având ca scop astfel rezolvarea unor probleme care au afectat mediul economic, industria de construcții și beneficiarii programului în aceeași măsură.

Având în vedere impactul aplicării directivelor Uniunii Europene în România în privința implementării standardelor de echipare tehnico-edilitară pentru toate localitățile, în sensul necesității protejării mediului și creșterii calității vieții tuturor cetățenilor prin asigurarea accesului la alimentarea cu apă, realizarea rețelelor de canalizare și a instalațiilor de epurare a apelor uzate, este imperios necesară sprijinirea de către Guvern a implementării Programului național de dezvoltare locală prin crearea unui cadru legislativ coerent care să asigure îndeplinirea obiectivelor acestuia prin utilizarea eficientă a resurselor alocate și a maximizării valorilor indicatorilor de rezultat, motiv pentru care se impune intervenția legislativă de urgență.

Trebuie luată în considerare necesitatea accelerării execuției lucrărilor de construcții la obiectivele de investiții finanțate în cadrul programului, având în vedere că România s-a angajat ca toate localitățile cu peste 2.000 de locuitori echivalenți să aibă acces la apă și canalizare până în 2018, iar până în 2015 — toate localitățile cu peste 10.000 de locuitori echivalenți.

O altă problemă ce ține tot de finanțare este alocarea insuficientă de fonduri pentru realizarea rețelelor de alimentare cu apă și canalizare și realizarea stațiilor de epurare. România are angajamente europene luate cu termene clare de conformare.

Consecința negativă pe care o poate avea neadoptarea prezentei ordonanțe de urgență este că riscăm să fim penalizați, sancționați și să fie declanșat infringementul pentru că România nu și-ar respecta angajamentele luate și pentru că actualul Guvern ar considera că nu este o prioritate pentru o familie din România să aibă acces la apă și la canalizare și, de asemenea, foarte importantă este influența negativă pe care lipsa abordării strategice în finanțarea nevoii unităților administrativ-teritoriale beneficiare ale programului, pentru realizarea unor proiecte esențiale, poate duce la depopularea teritoriilor administrate de aceștia, la o migrare voluntară spre zone urbane care vor fi presate astfel de o dezvoltare haotică, la afectarea stării de sănătate a populației, la imposibilitatea oferirii de către stat, prin administrația publică locală, a condițiilor de trai prin servicii publice elementare, de bază, care să ofere prin aceste condiții minime decență și respect pentru fiecare familie, fiecare cetățean.

În lipsa adoptării prezentului act normativ și schimbării mecanismului de implementare, Programul național de dezvoltare locală, instrument de finanțare din bugetul statului, complementar altor surse de finanțare, în special fonduri structurale, este lipsit de predictibilitate, iar statul, prin instituțiile implicate, fără aplicarea acestor măsuri, nu are o imagine de ansamblu atât asupra eforturilor pe care le face, cât și asupra rezultatelor preconizate/realizate, știut fiind faptul că întreruperea unor lucrări de construcții duce la creșterea fondurilor necesare pentru finalizarea acestora din cauza cheltuielilor de conservare sau de refacere, în cazul în care protejarea acestora pe termen lung nu este posibilă.

În urma evaluării rezultatelor implementării Programului național de dezvoltare locală, la finalul trimestrului III, respectiv în urma analizării adreselor primite de la beneficiarii programului, care conțin solicitări de suplimentare a creditelor bugetare pentru anul 2015, cu diminuarea creditelor bugetare din anii următori, datorită existenței premiselor executării lucrărilor de construcții peste nivelul estimat inițial sau, dimpotrivă, solicitări de diminuare a creditelor bugetare din anul 2015 și realocarea acestora în anii următori, din cauza incapacității tehnice a executantului de a surmonta dificultățile de executare a lucrărilor la obiectivul de investiții contractat, s-a constatat astfel că, din cauze independente de voința finanțatorului, lucrările de execuție a obiectivelor de investiții nu se realizează în ritmul estimat la toate proiectele, iar, datorită alocărilor insuficiente din trecutul implementării programului, indicatorii estimați ai acestuia, relativ la efortul bugetar aplicat, nu sunt atinși.

În vederea reducerii volumului de muncă atât pentru funcționarii instituțiilor publice, cât și pentru cei ce lucrează în trezoreriile statului, a reducerii birocrăției, precum și a evitării blocajului temporal al cash-flow-ului unor furnizori/prestatori/executanți,

ținând cont de faptul că România sprijină Republica Moldova, dorind să promoveze o dezvoltare stabilă și armonioasă benefică pentru întreaga populație și, în special, pentru cea mai dezavantajată parte a acestei populații,

ținând cont de situația imperativă în privința asigurării cu energie termică a populației în sezonul rece 2015—2016, dat fiind caracterul social al serviciului public și, inclusiv, eliminarea unor eventuale blocaje și întreruperi determinate de lipsa disponibilităților în bugetele locale, corelat cu responsabilizarea autorităților administrației publice locale,

este absolut necesară intervenția legislativă în regim de urgență asupra Legii nr. 10/1995 privind calitatea în construcții, care a fost modificată semnificativ prin Legea nr. 177/2015. Modificările aduse au operat și asupra nivelului cotei virate de investitori/propietari către Inspectoratul de Stat în Construcții și a modalității de virare a acesteia. Odată cu modificările și completările respective nu au fost prevăzute norme tranzitorii pentru contractele de execuție aflate în derulare, cu privire la cuantumul și modalitatea de achitare a acesteia.

Neadoptarea acestor măsuri ar avea consecințe negative asupra procesului de urmărire a execuției lucrărilor aflate în derulare, precum și de încasare a taxelor cuvenite pentru această activitate derulată în condițiile legii de către Inspectoratul de Stat în Construcții pentru realizarea lucrărilor și recepția tuturor investițiilor aflate în derulare la această dată.

Având în vedere necesitatea continuării și extinderii mecanismului de susținere financiară a autorităților administrației publice centrale și locale, pentru realizarea proiectelor de investiții prioritare de mediu și gospodărire a apelor și pentru îmbunătățirea infrastructurii de mediu în vederea îndeplinirii angajamentelor asumate de România în cadrul negocierilor de aderare la Uniunea Europeană pentru cap. 22 „ Protecția mediului înconjurător ”,

ținând cont de faptul că, prin Ordonanța Guvernului nr. 40/2006 pentru aprobarea și finanțarea programelor multianuale prioritare de mediu și gospodărire a apelor, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 61/2007, cu modificările ulterioare, a fost aprobat mecanismul de susținere financiară a autorităților administrației publice centrale și locale în realizarea proiectelor de investiții cuprinse în programele multianuale prioritare de mediu și gospodărire a apelor,

luând în considerare faptul că din cauza constrângerilor bugetare nu au fost alocate fonduri suficiente pentru finalizarea obiectivelor de investiții din cadrul programelor multianuale prioritare de mediu și gospodărire a apelor, neasigurându-se astfel gospodărirea durabilă a resurselor de apă, satisfacerea cerințelor de apă necesare activităților socioeconomice, protecția împotriva inundațiilor și asigurarea veghii hidrologice,

subliniind faptul că neadoptarea în regim de urgență a prezentului act normativ conduce la neîndeplinirea angajamentelor asumate de România în cadrul negocierilor de aderare la Uniunea Europeană pentru cap. 22 „ Protecția mediului înconjurător ”,

ținând cont de faptul că Organizația Mondială a Sănătății a menținut valabilitatea Alertei internaționale determinate de epidemia de Ebola,

având în vedere faptul că, în ședința din data de 16 septembrie 2015, Comitetul Național Ebola, ca urmare a celor stabilite de către Organizația Mondială a Sănătății, a luat ca măsură menținerea în continuare a misiunii Formațiunii Medicale ROL 2, de izolare și tratare a eventualelor cazuri de Ebola care vor fi diagnosticate pe teritoriul țării,

luând în considerare faptul că Formațiunea Medicală ROL 2 este singura unitate desemnată la nivel național pentru asigurarea izolării și tratării pacienților suspecți sau confirmați de infectare cu virus Ebola și ținând cont de faptul că Ministerul Sănătății trebuie să asigure o serie de măsuri, în vederea asigurării răspunsului la evenimente epidemiologice datorate unor boli infecțioase determinate de virusuri sau bacterii care determină mortalitate ridicată în cadrul populației,

în vederea asigurării susținerii în continuare a cheltuielilor de întreținere și funcționare pentru Formațiunea Medicală ROL 2 din bugetul Ministerului Sănătății, până la declararea de către Organizația Mondială a Sănătății a închiderii Alertei internaționale determinate de epidemia de Ebola, se impune adoptarea prezentei ordonanțe de urgență.

Având în vedere faptul că neadoptarea în regim de urgență a măsurilor de reglementare prevăzute de prezenta ordonanță de urgență ar avea ca efect încetarea funcționării acestei unități, România aflându-se în incapacitatea de a asigura asistența medicală necesară pentru acești pacienți, iar Ministerul Sănătății nu va putea duce la îndeplinire sarcinile stabilite de Guvernul României prin Memorandumul aprobat în 17 septembrie 2014 privind „ Măsurile de prevenire și de creștere a capacității de intervenție în combaterea infecțiilor cu virusul hemoragic Ebola ”,

având în vedere absența unor reglementări cu privire la salarizarea personalului Unității de management a Proiectului (UMP) din structura Ministerului Sănătății care desfășoară activități în cadrul proiectelor finanțate de către Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare și din împrumuturi externe contractate sau garantate de stat rambursabile,

având în vedere că funcțiile specialiștilor Unității de management a Proiectului din structura Ministerului Sănătății, experiența necesară, precum și atribuțiile și responsabilitățile specifice fiecărei funcții sunt stabilite în manualul operațional al fiecărui proiect și în prezent nu sunt stabilite norme sau criterii pentru echivalarea funcțiilor experților Unității de management a Proiectului din structura Ministerului Sănătății cu funcțiile existente în cadrul instituției,

în considerarea faptului că nu poate fi stabilit salariul de bază lunar sau de referință pentru funcțiile specialiștilor UMP-ului din structura Ministerului Sănătății,

având în vedere faptul că Proiectul privind reforma sectorului sanitar — îmbunătățirea calității și eficienței sistemului sanitar înregistrează întârzieri în implementare generate de lipsa reglementărilor legislative privind salarizarea personalului UMP din structura Ministerului Sănătății,

deoarece neadoptarea măsurilor propuse prin prezentul act normativ ar conduce la întârzierea derulării activităților în cadrul Proiectului privind reforma sectorului sanitar — îmbunătățirea calității și eficienței sistemului sanitar, la depopularea UMP, prin migrarea către alte domenii de activitate a specialiștilor cu experiență în derularea proiectelor cu finanțare din împrumuturi rambursabile, conform procedurilor prevăzute în ghidurile finanțatorilor externi, la înregistrarea de întârzieri în implementarea și atingerea obiectivelor proiectelor finanțate din împrumuturi externe rambursabile, datorate lipsei reglementărilor clare privind salarizarea personalului UMP,

având în vedere implicațiile negative pe care le-ar avea nepromovarea în regim de urgență a prezentului act normativ asupra implementării Proiectului privind reforma sectorului sanitar — îmbunătățirea calității și eficienței sistemului sanitar,

în considerarea faptului că întârzierile în implementarea Proiectului privind reforma sectorului sanitar — îmbunătățirea calității și eficienței sistemului sanitar ar putea conduce la anularea împrumutului sau la generarea unor costuri suplimentare în cazul nerealizării obiectivelor împrumutului, inclusiv prin creșterea impactului asupra bugetului de stat, prin preluarea finalizării proiectului sau rambursarea anticipată a împrumuturilor,

în contextul faptului că neadoptarea acestor măsuri imediate conduce la posibilitatea neatingerii obiectivelor stabilite în Strategia națională de sănătate 2014—2020, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 1.028/2014,

în vederea evitării migrării specialiștilor în gestionarea împrumuturilor externe rambursabile către alte domenii de activitate ce ar avea efecte negative asupra atingerii obiectivelor proiectelor finanțate din împrumuturi externe rambursabile,

ținând seama de consecințele negative ale nepromovării în regim de urgență a prezentului act normativ care asigură reglementări exprese cu privire la modul de salarizare a personalului din cadrul UMP din structura Ministerului Sănătății, implicat în managementul și implementarea proiectelor finanțate din credite externe contractate sau garantate de stat, rambursabile, prin alinierea salarizării acestuia cu salarizarea personalului din structurile care au ca obiect de activitate gestionarea asistenței financiare comunitare acordate României, astfel încât să fie asigurată stimularea menținerii specialiștilor din acest domeniu,

în considerarea faptului că aceste elemente vizează interesul general public și constituie situații de urgență și extraordinare a căror reglementare nu poate fi amânată,
în temeiul art. 115 alin. (4) din Constituția României, republicată,

Guvernul României adoptă prezenta ordonanță de urgență.

Art. I. — Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 28/2013 pentru aprobarea Programului național de dezvoltare locală, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 230 din 22 aprilie 2013, aprobată prin Legea nr. 89/2015, cu modificările și completările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1. Articolul 10 se modifică și va avea următorul cuprins:

„Art. 10. — (1) Prin derogare de la prevederile art. 34 alin. (2) lit. e) și h) și alin. (3) din Legea nr. 273/2006 privind finanțele publice locale, cu modificările și completările ulterioare, în baza ordinului prevăzut la art. 9 alin. (2), se încheie contracte de finanțare multianuale între Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice și beneficiari, pe o perioadă de maximum 4 ani, în limita creditelor de angajament aprobate și a creditelor bugetare aprobate și/sau estimate cu această destinație, fără eşalonarea anuală a creditelor bugetare, care se înscriu cumulativ pentru toată perioada de finanțare. Pe durata de valabilitate a contractelor de finanțare, valoarea creditelor de angajament este egală cu valoarea creditelor bugetare.

(2) În funcție de prevederile bugetare aprobate anual cu această destinație, durata contractelor de finanțare prevăzută la alin. (1) poate fi prelungită până la maximum 2 ani.

(3) Creditele bugetare aferente contractelor de finanțare încheiate conform alin. (1) se transferă beneficiarilor în limita bugetului anual al Ministerului Dezvoltării Regionale și Administrației Publice aprobat cu această destinație, în ordinea cronologică de înregistrare a solicitării de transfer al sumelor necesare pentru decontarea bunurilor/serviciilor/lucrărilor executate.

(4) În situația în care solicitările de transfer depășesc 80% din creditele bugetare disponibile în anul în curs, prevăzute în buget, Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice procedează astfel:

a) notifică beneficiarii contractelor de finanțare prevăzute la alin. (1) cu privire la data-limită până la care aceștia mai pot depune solicitări;

b) efectuează transferurile către beneficiari în limita creditelor bugetare disponibile, în ordinea cronologică a depunerii solicitărilor;

c) în situația în care după solicitările depuse conform termenului prevăzut la lit. a) se constată că mai sunt sume disponibile, Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice prelungește termenul de depunere a solicitărilor până la utilizarea integrală a creditelor bugetare aprobate cu această destinație;

d) în cazul în care solicitările depuse în termenele prevăzute la lit. a) și c) depășesc sumele aprobate în bugetul Ministerului Dezvoltării Regionale și Administrației Publice cu această destinație, acestea se restituie beneficiarilor.

(5) După primirea notificării prevăzute la alin. (4) lit. a), beneficiarii dispun măsurile necesare evitării înregistrării de arierate, respectiv sistarea livrării de bunuri, prestarea de servicii, execuția de lucrări sau continuarea acestora din surse proprii sau alte surse legal constituite.

(6) În situația suplimentării creditelor bugetare, Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice notifică

beneficiarii cu privire la reluarea transferurilor de sume în condițiile alin. (3) și (4).

(7) În situația în care beneficiarii prevăzuți la alin. (1) decontează sumele aferente contribuției de la bugetul de stat din surse proprii sau alte surse legal constituite, au dreptul să solicite recuperarea acestora la Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice, care transferă aceste sume în limita creditelor bugetare aprobate ulterior în buget cu această destinație.

(8) Beneficiarii prevăzuți la alin. (1), în baza contractelor de finanțare încheiate în temeiul prezentei ordonanțe de urgență, cuprind în bugetul propriu credite bugetare estimate în funcție de graficele de execuție a livrării de bunuri, prestării de servicii, execuției de lucrări.”

2. După articolul 10 se introduce un nou articol, articolul 10¹, cu următorul cuprins:

„Art. 10¹. — (1) În cazul în care beneficiarii utilizează sumele transferate cu nerespectarea prevederilor legale sau contractuale, Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice notifică beneficiarii cu privire la prevederile încălcate și solicită restituirea în termen de 30 de zile calendaristice a sumelor decontate necuvenit.

(2) În situația în care beneficiarii nu restituie sumele decontate necuvenit în termenul stabilit, Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice solicită în scris Ministerului Finanțelor Publice sistarea alimentării atât cu cote defalcate din impozitul pe venit, cât și cu sume defalcate din unele venituri ale bugetului de stat pentru echilibrare, cu excepția plăților pentru achitarea drepturilor salariale și a contribuțiilor aferente atunci când nu pot fi asigurate din venituri proprii. Alocarea și utilizarea cotelor defalcate din impozitul pe venit și a sumelor defalcate din unele venituri ale bugetului de stat pentru echilibrarea bugetelor locale, care au fost sistate în condițiile altor acte normative, se mențin.

(3) După recuperarea sumelor de la beneficiari, Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice comunică în scris Ministerului Finanțelor Publice, care dispune încetarea restricțiilor prevăzute la alin. (2).”

Art. II. — Ordinele ministrului dezvoltării regionale și administrației publice, precum și contractele de finanțare multianuale, încheiate prin Programul național de dezvoltare locală, aprobat prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 28/2013, aprobată prin Legea nr. 89/2015, cu modificările și completările ulterioare, aflate în derulare la data intrării în vigoare a prezentei ordonanțe de urgență, se modifică în consecință.

Art. III. — Articolul 36 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 34/2009 cu privire la rectificarea bugetară pe anul 2009 și reglementarea unor măsuri financiar-fiscale, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 249 din 14 aprilie 2009, aprobată prin Legea nr. 227/2009, cu modificările și completările ulterioare, se abrogă.

Art. IV. — (1) Începând cu data intrării în vigoare a prezentei ordonanțe de urgență, prin derogare de la prevederile art. 61 alin. (1) și art. 63 alin. (4) și (4¹) din Legea nr. 273/2006 privind finanțele publice locale, cu modificările și completările ulterioare, precum și de la prevederile art. 3 alin. (2) din Legea nr. 182/2014

pentru aprobarea plafoanelor unor indicatori specificați în cadrul fiscal-bugetar pe anul 2015, unitățile administrativ-teritoriale pot solicita, în cursul anului 2015, contractarea de împrumuturi din venituri din privatizare, înregistrate în contul curent general al Trezoreriei Statului, în limita sumei de 700.000 mii lei, pentru:

a) finanțarea unor cheltuieli curente și de capital pentru asigurarea furnizării energiei termice în sezonul rece, în următoarele condiții:

1. dobândă: ROBOR la 3 luni comunicată de Banca Națională a României în ultima zi lucrătoare a lunii anterioare autorizării împrumutului, plus o marjă de 3,00 puncte procentuale și care rămâne fixă pe toată durata de derulare a împrumutului;

2. perioadă de rambursare: până la 20 de ani, cu posibilitatea rambursării anticipate, parțial sau integral;

3. limita de îndatorare: 30%;

b) asigurarea prefinanțării și/sau cofinanțării proiectelor finanțate din fonduri externe nerambursabile din perioada de programare 2007—2013, inclusiv pentru cheltuielile neeligibile asociate proiectelor, în următoarele condiții:

1. dobândă: ROBOR la 3 luni comunicată de Banca Națională a României în ultima zi lucrătoare a lunii anterioare autorizării împrumutului, plus o marjă de 3,00 puncte procentuale și care rămâne fixă pe toată durata de derulare a împrumutului;

2. perioadă de rambursare: până la 15 ani, cu posibilitatea rambursării anticipate, parțial sau integral;

3. limita de îndatorare: exceptat;

c) finanțarea corecțiilor financiare aplicate proiectelor din fonduri externe nerambursabile, în următoarele condiții:

1. dobândă: ROBOR la 3 luni comunicată de Banca Națională a României în ultima zi lucrătoare a lunii anterioare autorizării împrumutului, plus o marjă de 3,00 puncte procentuale și care rămâne fixă pe toată durata de derulare a împrumutului;

2. perioadă de rambursare: până la 20 de ani, cu posibilitatea rambursării anticipate, parțial sau integral;

3. limita de îndatorare: 70%;

d) asigurarea cofinanțării proiectelor finanțate din programele naționale, în următoarele condiții:

1. dobândă: ROBOR la 3 luni comunicată de Banca Națională a României în ultima zi lucrătoare a lunii anterioare autorizării împrumutului, plus o marjă de 3,00 puncte procentuale și care rămâne fixă pe toată durata de derulare a împrumutului;

2. perioadă de rambursare: până la 10 ani, cu posibilitatea rambursării anticipate, parțial sau integral;

3. limita de îndatorare: 70%;

(2) Suma prevăzută la alin. (1) se asigură de către Ministerul Finanțelor Publice din venituri din privatizare înregistrate în contul curent în valută deschis la Banca Națională a României, prin efectuarea operațiunii de schimb valutar al echivalentului în euro al sumei de 700.000 mii lei determinat pe baza cursului Băncii Naționale a României valabil la data efectuării. Echivalentul în lei se înregistrează ca venituri din privatizare în contul curent general al trezoreriei.

(3) Sumele acordate cu titlu de împrumut din veniturile din privatizare, contractate de unitățile administrativ-teritoriale, pot fi utilizate cu respectarea destinațiilor prevăzute la alin. (1). Responsabilitatea cu privire la utilizarea sumelor în scopul pentru care se contractează împrumutul revine în totalitate autorităților administrației publice locale ale unităților administrativ-teritoriale.

(4) Rambursarea împrumuturilor prevăzute la alin. (1) se efectuează în tranșe trimestriale, egale, începând cu trimestrul următor acordării acestora. Dobânda aferentă reprezintă un venit al bugetului Trezoreriei Statului, care se calculează lunar prin aplicarea ratei dobânzii la soldul împrumutului, începând cu luna acordării împrumutului, și se plătește trimestrial, în suma cumulată până la zi.

(5) Drepturile și obligațiile părților, termenii și condițiile de derulare a împrumuturilor contractate conform alin. (1) se stabilesc prin convenție de împrumut.

(6) Pentru neplata la termen a ratelor scadente și a dobânzilor de plătit la împrumutul acordat se calculează o dobândă de întârziere, la nivelul dobânzii prevăzute în Ordonanța Guvernului nr. 92/2003 privind Codul de procedură fiscală, republicată, cu modificările și completările ulterioare, pe zi de întârziere, până la data stingerii obligației. Dobânda de întârziere reprezintă venit al bugetului Trezoreriei Statului.

(7) Unitatea administrativ-teritorială restituie împrumutul și dobânzile aferente în contul distinct deschis la Trezoreria Operativă Centrală, codificat cu codul de identificare fiscală al acesteia.

(8) În cazul nerespectării prevederilor alin. (4), directorii direcțiilor generale regionale ale finanțelor publice/șefii administrațiilor județene ale finanțelor publice sistează alimentarea, atât cu cote defalcate din impozitul pe venit, cât și cu sume defalcate din unele venituri ale bugetului de stat pentru echilibrarea bugetelor locale, cu excepția plăților pentru achitarea drepturilor salariale și a contribuțiilor aferente atunci când nu pot fi asigurate din venituri proprii.

(9) Unitățile administrativ-teritoriale pot contracta împrumuturile prevăzute la alin. (1) numai cu avizul Comisiei de autorizare a împrumuturilor locale, prevăzută la art. 61 alin. (3) din Legea nr. 273/2006, cu modificările și completările ulterioare.

(10) Mecanismul de acordare și derulare a împrumuturilor acordate unităților administrativ-teritoriale conform alin. (1) lit. a), documentele în baza cărora se acordă împrumutul și cele care stau la baza obținerii avizului Comisiei de autorizare a împrumuturilor locale, precum și modul de reflectare a sumelor respective în bugetele instituțiilor publice locale se aprobă prin ordin al ministrului finanțelor publice.

(11) Responsabilitatea cu privire la documentele prevăzute la alin. (10), precum și încadrarea în scopul pentru care se contactează împrumutul revine în totalitate autorităților administrației publice locale ale unităților administrativ-teritoriale și ordonatorilor principali de credite ai unităților administrativ-teritoriale.

(12) Documentele prevăzute la alin. (10) și (14) se depun până la data de 4 decembrie 2015 la direcțiile generale regionale ale finanțelor publice/administrațiile județene ale finanțelor publice.

(13) Ordonatorii principali de credite și autoritățile deliberative au obligația ca la elaborarea și aprobarea bugetelor locale să prevadă plata serviciului datoriei publice locale aferent împrumuturilor acordate de Ministerul Finanțelor Publice.

(14) Mecanismul de acordare și derulare a împrumuturilor acordate unităților administrativ-teritoriale conform alin. (1) lit. b)—d), documentele în baza cărora se acordă împrumutul și cele care stau la baza obținerii avizului Comisiei de autorizare a împrumuturilor locale, precum și modul de reflectare a sumelor respective în bugetele instituțiilor publice locale sunt cele stabilite la art. XII din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 2/2015 pentru modificarea și completarea unor acte

normative, precum și alte măsuri, aprobată cu modificări prin Legea nr. 171/2015, cu modificările și completările ulterioare.

Art. V. — (1) Limita prevăzută la ar. XII alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 2/2015 pentru modificarea și completarea unor acte normative, precum și alte măsuri, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 176 din 13 martie 2015, aprobată cu modificări prin Legea nr. 171/2015, cu modificările și completările ulterioare, se majorează de la 1.290.000 mii lei la 1.313.000 mii lei.

(2) Limita prevăzută la art. XII alin. (2) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 2/2015, aprobată cu modificări prin Legea nr. 171/2015, cu modificările și completările ulterioare, se reduce de la 400.000 mii lei la 124.000 mii lei.

Art. VI. — (1) Se autorizează Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice să achiziționeze, în limita bugetului aprobat cu această destinație, microbuze/autobuze pentru dotarea unităților administrativ-teritoriale, în vederea transportului elevilor din unitățile de învățământ preuniversitar de stat din mediul rural, precum și a municipiilor și orașelor care au sate și localități componente, precum și pentru a fi donate Republicii Moldova, în condițiile legii, conform acordurilor internaționale, ratificate prin legi, în vederea finanțării proiectelor bilaterale de colaborare și de investiții încheiate între Guvernul României și Guvernul Republicii Moldova cu privire la cadrul general și condițiile pentru cooperare în domeniul dezvoltării.

(2) Toate costurile legate de utilizarea microbuzelor/autobuzelor prevăzute la alin. (1) vor fi suportate din bugetele proprii ale celor care vor beneficia de acestea.

(3) Repartizarea microbuzelor/autobuzelor către unitățile administrativ-teritoriale se va face prin ordin comun al ministrului dezvoltării regionale și administrației publice și al ministrului educației și cercetării științifice.

Art. VII. — Articolul 43 din Legea nr. 10/1995 privind calitatea în construcții, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 689 din 11 septembrie 2015, se modifică după cum urmează:

1. Alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„Art. 43. — (1) Investitorii sau proprietarii au obligația să vireze către Inspectoratul de Stat în Construcții — I.S.C. o sumă echivalentă cu o cotă de 0,5% din valoarea, fără TVA, a lucrărilor pentru realizarea construcțiilor noi și a lucrărilor de intervenție la construcțiile existente pentru care se emit, în condițiile legii,

autorizații de construire/desființare, cu excepția investitorilor/propietarilor care realizează lucrări de intervenție pentru consolidarea clădirilor de locuit încadrate în clasa I de risc seismic.”

2. La alineatul (2), litera b) va avea următorul cuprins:

„b) suma rezultată ca diferență între suma echivalentă cotei de 0,5% aplicate valorii finale, fără TVA, a lucrărilor executate și suma virată potrivit prevederilor lit. a), precum și orice sume aferente cotelor legale achitate anterior se virează de către investitori sau proprietari până la data semnării procesului-verbal de recepție la terminarea lucrărilor.”

Art. VIII. — Termenul prevăzut la art. 6 din Ordonanța Guvernului nr. 40/2006 pentru aprobarea și funcționarea programelor multianuale prioritare de mediu și gospodărire a apelor, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 61/2007, cu modificările ulterioare, se prorogă până la data de 31 decembrie 2017.

Art. IX. — (1) Se aprobă susținerea în continuare a cheltuielilor de întreținere și funcționare a Formațiunii Medicale ROL 2 până la declararea de către Organizația Mondială a Sănătății a închiderii Alertei internaționale determinate de epidemia de Ebola, din bugetul aprobat al Ministerului Sănătății la titlul 51 „Transferuri între unități ale administrației publice”, articolul 51.01.25 „Programe pentru sănătate”, ca acțiune prioritară a Ministerului Sănătății.

(2) Ministerul Sănătății alocă Institutului Național de Geriatrie și Gerontologie „Ana Aslan” sumele necesare în vederea asigurării cheltuielilor de întreținere și funcționare a Formațiunii Medicale ROL 2, respectiv aprovizionarea cu energie electrică și apă potabilă.

(3) Decontarea cheltuielilor prevăzute la alin. (2) se realizează lunar, pe baza notelor de fundamentare realizate de Institutul Național de Geriatrie și Gerontologie „Ana Aslan”, conform facturilor transmise de către acesta către Direcția generală de asistență medicală și sănătate publică din cadrul Ministerului Sănătății.

Art. X. — Începând cu data intrării în vigoare a prezentei ordonanțe de urgență salarizarea personalului din cadrul Unității de management a proiectului din structura Ministerului Sănătății se stabilește la nivelul funcțiilor contractuale existente în cabinetul demnitarului.

PRIM-MINISTRU
VICTOR-VIOREL PONTA

Contrasemnează:

Ministrul dezvoltării regionale și administrației publice,

Sevil Shhaideh

Ministrul finanțelor publice,

Eugen Orlando Teodorovici

Ministrul mediului, apelor și pădurilor,

Grațiana Leocadia Gavrilăscu

Ministrul sănătății,

Nicolae Băncicioiu

Ministrul educației și cercetării științifice,

Sorin Mihai Cîmpeanu

Ministrul muncii, familiei, protecției sociale

și persoanelor vârstnice,

Rovana Plumb

p. Ministrul afacerilor externe,

George Ciamba,

secretar de stat

GUVERNUL ROMÂNIEI

H O T Ă R Ă R E
privind modificarea și completarea Hotărârii Guvernului
nr. 980/2006 pentru aprobarea plății contribuției financiare
a României la construirea noului Cartier General
al Organizației Tratatului Atlanticului de Nord (NATO)

În temeiul art. 108 din Constituția României, republicată,

Guvernul României adoptă prezenta hotărâre.

Articol unic. — Hotărârea Guvernului nr. 980/2006 pentru aprobarea plății contribuției financiare a României la construirea noului Cartier General al Organizației Tratatului Atlanticului de Nord (NATO), publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 672 din 4 august 2006, se modifică și se completează după cum urmează:

1. Articolul 1 se modifică și va avea următorul cuprins:

„Art. 1. — Se aprobă participarea României la cheltuielile privind construirea noului Cartier General al Organizației Tratatului Atlanticului de Nord (NATO), inclusiv la cele privind programele comune pentru amenajarea și dotarea delegațiilor naționale, precum și pentru tranziția în noul sediu.”

2. La articolul 2, alineatul (1) se modifică și va avea următorul cuprins:

„Art. 2. — (1) Sumele anuale reprezentând cota-parte a României la cheltuielile prevăzute la art. 1 sunt exprimate în euro și se stabilesc de organismele NATO cu atribuții și responsabilități în domeniu.”

3. La articolul 3, alineatele (2) și (3) se modifică și vor avea următorul cuprins:

„(2) Instituțiile prevăzute la alin. (1) suportă o cotă procentuală din contribuția totală a României la construirea noului Cartier General al NATO, precum și din costurile rezultate ca urmare a participării la programele comune pentru amenajarea delegațiilor naționale și a costurilor asociate tranziției în noul sediu, determinată pe baza ponderii spațiilor de lucru alocate fiecărei instituții din spațiul total al delegației naționale, conform anexei* care face parte integrantă din prezenta hotărâre.

(3) Instituțiile reprezentate în Delegația Permanentă a României la NATO virează sumele aferente contribuțiilor proprii în contul Delegației Permanente a României la NATO, care va achita, în totalitate, contravaloarea facturilor reprezentând contribuția României la cheltuielile prevăzute la art. 1.

* Anexa nu se publică, fiind clasificată potrivit legii.”

4. La articolul 3, după alineatul (2) se introduce un nou alineat, alineatul (2¹), cu următorul cuprins:

„(2¹) Fiecare dintre instituțiile prevăzute la alin. (1) suportă o cotă din contribuția totală a României ca urmare a participării la programele comune pentru dotarea delegațiilor naționale din cadrul noului Cartier General al NATO, determinată pe baza opțiunilor individuale de dotare.”

PRIM-MINISTRU
VICTOR-VIOREL PONTA

Contrasemnează:
p. Viceprim-ministru,
ministrul afacerilor interne,
Ilie Botoș,
secretar de stat
Ministrul afacerilor externe,
Bogdan Lucian Aurescu
Ministrul apărării naționale,
Mircea Dușa
Ministrul finanțelor publice,
Eugen Orlando Teodorovici

GUVERNUL ROMÂNIEI

HOTĂRÂRE

**pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr. 862/2008 privind constituirea
Comisiei interministeriale de evaluare la nivel național a programelor
de înzestrare de importanță strategică ale Ministerului Apărării Naționale**

În temeiul art. 108 din Constituția României, republicată,

Guvernul României adoptă prezenta hotărâre.

Articol unic. — Hotărârea Guvernului nr. 862/2008 privind constituirea Comisiei interministeriale de evaluare la nivel național a programelor de înzestrare de importanță strategică ale Ministerului Apărării Naționale, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 623 din 27 august 2008, se modifică după cum urmează:

1. La articolul 3, alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„Art. 3. — (1) Conducerea Comisiei se asigură de reprezentanții Ministerului Apărării Naționale și ai

Ministerului Economiei, Comerțului și Turismului, în calitate de copreședinți.”

2. La articolul 5 alineatul (1), litera e) va avea următorul cuprins:

„e) prezintă prim-ministrului informații periodice referitoare la stadiul derulării programelor, prin ministrul apărării naționale și ministrul economiei, comerțului și turismului;”.

3. Anexa se modifică și se înlocuiește cu anexa la prezenta hotărâre.

PRIM-MINISTRU
VICTOR-VIOREL PONTA

Contrasemnează:

Viceprim-ministru, ministrul afacerilor interne,

Gabriel Oprea

Ministrul apărării naționale,

Mircea Dușa

Ministrul finanțelor publice,

Eugen Orlando Teodorovici

p. Ministrul economiei, comerțului și turismului,

Cosmin Cătălin Olteanu,

secretar de stat

p. Ministrul afacerilor externe,

Radu Podgorean,

secretar de stat

București, 20 octombrie 2015.

Nr. 882.

ANEXĂ

(Anexa la Hotărârea Guvernului nr. 862/2008)

**Componența Comisiei interministeriale de evaluare la nivel național a programelor
de înzestrare de importanță strategică ale Ministerului Apărării Naționale**

Nr. crt.	Membri
1	Un secretar de stat din Ministerul Apărării Naționale — președinte
2	Un secretar de stat din Ministerul Economiei, Comerțului și Turismului — președinte
3	Un secretar de stat din cadrul Cancelariei Primului-Ministru
4	Un secretar de stat din Ministerul Finanțelor Publice
5	Un secretar de stat din Ministerul Afacerilor Externe

Componența Secretariatului tehnic

Nr. crt.	Membri	Număr de reprezentanți
1	Cancelaria Primului-Ministru	1
2	Ministerul Apărării Naționale	5
3	Ministerul Economiei, Comerțului și Turismului	1
4	Ministerul Finanțelor Publice	1
5	Ministerul Afacerilor Externe	1

ACTE ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

COMPLETUL COMPETENT SĂ JUDECE RECURSUL ÎN INTERESUL LEGII

DECIZIA Nr. 18

din 5 octombrie 2015

Dosar nr. 7/2015

Iulia Cristina Tarcea — vicepreședintele Înaltei Curți de Casație și Justiție — președintele completului

Lavinia Curelea — președintele Secției I civile

Roxana Popa — președintele delegat al Secției a II-a civile

Ionel Barbă — președintele Secției de contencios administrativ și fiscal

Mirela Sorina Popescu — președintele Secției penale

Aurelia Rusu — judecător la Secția I civilă

Nicoleta Țândăreanu — judecător la Secția I civilă

Raluca Moglan — judecător la Secția I civilă

Doina Popescu — judecător la Secția I civilă — judecător-raportor

Mirela Vișan — judecător la Secția I civilă

Adina Georgeta Nicolae — judecător la Secția I civilă

Eugenia Voicheci — judecător la Secția a II-a civilă

Veronica Magdalena Dănăilă — judecător la Secția a II-a civilă — judecător-raportor

Constantin Brânzan — judecător la Secția a II-a civilă

Mirela Polițeanu — judecător la Secția a II-a civilă

Marian Budă — judecător la Secția a II-a civilă

Cosmin Horia Mihăianu — judecător la Secția a II-a civilă

Carmen Maria Ilie — judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal

Rodica Florica Voicu — judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal

Doina Duican — judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal — judecător-raportor

Cezar Hîncu — judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal

Angelica Denisa Stănișor — judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal

Luiza Maria Păun — judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal

Ștefan Pistol — judecător la Secția penală

Lucia Tatiana Rog — judecător la Secția penală

administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, republicat, cu modificările și completările ulterioare.

Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul competent să judece recursul în interesul legii a luat în examinare recursul în interesul legii formulat de Avocatul Poporului cu privire la interpretarea și aplicarea dispozițiilor legale privind includerea perioadei de ucenicie în calculul vechimii în muncă.

Magistratul-asistent referă cu privire la faptul că pricina a fost amânată la termenul din 8 iunie 2015, în vederea solicitării opiniei unor specialiști cu privire la problema stagiului de cotizare în perioada 1 ianuarie 1949—1 ianuarie 1954, și că la dosar au fost depuse punctele de vedere ale domnului profesor emerit doctor Ion Traian Ștefănescu și domnului doctor honoris causa, doctor Șerban Beligrădeanu.

Vicepreședintele Înaltei Curți de Casație și Justiție, doamna judecător Iulia Cristina Tarcea, declară dezbaterile închise, iar completul de judecată rămâne în pronunțare asupra recursului în interesul legii.

ÎNALTA CURTE,

deliberând asupra recursului în interesul legii, constată următoarele:

I. Problema de drept ce a generat practica neunitară

1. Prin recursul în interesul legii formulat de Avocatul Poporului s-a arătat că pe rolul instanțelor judecătorești s-au aflat numeroase cauze prin care s-a solicitat recunoașterea ca vechime în muncă a perioadei de ucenicie, perioadă în care solicitantul a fost ucenic cu plată și a urmat cursurile unei școli profesionale.

Examinarea jurisprudenței la nivel național a relevat că instanțele judecătorești sesizate cu aceste litigii au soluționat diferit această problemă de drept, considerând ca elemente esențiale pentru pronunțarea soluțiilor următoarele aspecte:

- existența unui contract de ucenicie;
- plata indemnizațiilor/salariilor;
- plata cotizațiilor de asigurări sociale;
- existența sau nu a unui contract de muncă.

II. Examenul jurisprudențial

2. Plecând de la premisa că, în toate cazurile, a fost probată existența contractului de ucenicie, instanțele au decis:

a) *Într-o primă orientare jurisprudențială* s-a arătat că perioada în care o persoană a fost ucenic cu plată trebuie valorificată ca stagi de cotizare, deoarece ucenicului i-au fost plătite atât salariul, cât și cotizațiile de asigurări sociale, cu referire la art. 89 din Regulamentul de aplicare a Decretului nr. 292/1959 privind drepturile la pensie în cadrul Asigurărilor Sociale de Stat și a pensionarilor I.O.V.R., potrivit căruia „nu constituie vechime în muncă timpul servit ca ucenic practicant sau elev al unei școli profesionale, cu excepția celor care au cotizat la fostele case de asigurări sociale sau dovedesc că au primit salariu”. De asemenea a fost avut în vedere și art. 6 din Hotărârea Consiliului de Miniștri nr. 4.161/1953 privind stabilirea contribuției pentru Asigurările Sociale de Stat, nepublicată, conform căruia „contribuția pentru asigurările sociale se plătește și asupra sumelor plătite de întreprinderi elevilor din școlile profesionale cât fac practică în producție”, precum și interpretarea *per a contrario* a dispozițiilor art. 32 lit. b) din Hotărârea Consiliului de Miniștri nr. 252/1967 pentru aplicarea Legii nr. 27/1966 privind pensiile de asigurări sociale de stat și pensia suplimentară, prin care se prevedea că nu se consideră vechime în muncă timpul în care o persoană a servit ca ucenic,

Completul competent să judece recursul în interesul legii ce formează obiectul Dosarului nr. 7/2015 a fost constituit conform dispozițiilor art. 516 alin. (2) din Codul de procedură civilă și ale art. 27² alin. (2) lit. b) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, republicat, cu modificările și completările ulterioare.

Ședința este prezidată de doamna judecător Iulia Cristina Tarcea, vicepreședintele Înaltei Curți de Casație și Justiție.

La ședința de judecată participă doamna magistrat-asistent Adriana Stamatescu, desemnată în conformitate cu dispozițiile art. 27³ din Regulamentul privind organizarea și funcționarea

practicant sau elev al unei școli profesionale, cu excepția celor prevăzuți la art. 30 alin. (1) lit. h) din același act normativ și a celor care fac dovada că au primit salariu ori au cotizat la fostele case de asigurări sociale până la 1 ianuarie 1949. Instanțele au interpretat prevederile art. 89 din Regulamentul de aplicare a Decretului nr. 292/1959 în sensul că perioada de ucenicie constituie vechime în muncă fără a fi necesară dovada existenței unui contract de muncă. Lipsa contractului de muncă nu conduce automat la concluzia că sumele primite de ucenici ar reprezenta bursă.

b) *Într-o a doua orientare jurisprudențială* au fost admise acțiunile pentru includerea perioadei de ucenicie în vechimea în muncă pentru durata în care foștii ucenici au beneficiat de toate drepturile prevăzute de Legea nr. 3/1950 privind Codul muncii, cu referire la art. 106 alin. (2) și (3) din lege, în care se prevede în legătură cu cotizațiile de asigurări că acestea se vor fixa prin decizia Confederației Generale a Muncii, în raport cu felul muncii și cu pericolul ce îl prezintă condițiile în care ea se prestează, precum și că aceste sume sunt în sarcina celor care angajează și nu pot fi reținute din salariile angajaților. A fost avut în vedere și art. 133 alin. (1) lit. d) din Legea nr. 3/1950, în care se stabilea că vechimea în muncă se socotește neîntreruptă și atunci când „angajatul urmează o școală în scopul pregătirii profesionale”. În interpretarea acestor dispoziții legale, instanțele au statuat că durata pregătirii profesionale a angajaților în sistemul uceniciei în școli profesionale sau la locul de muncă constituie vechime în muncă.

c) *Într-o a treia orientare a jurisprudenței, minoritară, s-a considerat* că perioada de ucenicie este recunoscută la calculul vechimii în muncă indiferent de plata contribuțiilor la asigurările sociale, dacă ucenicii au primit indemnizații pentru munca prestată, cu referire la art. 8 lit. a) din Hotărârea Consiliului de Miniștri nr. 981/1967 cu privire la pregătirea unor muncitori calificați prin ucenicie la locul de muncă, potrivit căruia pe timpul pregătirii practice în producție ucenicii primesc indemnizații lunare, al căror quantum se va stabili diferențiat, ținând seama de aportul lor la realizarea producției. S-a reținut și art. 1 alin. (1) din Decretul nr. 389/1972 cu privire la contribuția pentru asigurările sociale de stat, cu modificările ulterioare, prin care se stabilea că „unitățile socialiste de stat, organizațiile cooperatiste, alte organizații obștești, orice alte persoane juridice, precum și persoanele fizice, care folosesc personal salariat, sunt datorate să verse la bugetul asigurărilor sociale de stat o contribuție de 15% asupra câștigului brut realizat de personalul lor salariat, de persoanele care se califică la locul de muncă sau care urmează cursuri de perfecționare profesională, precum și asupra sumelor primite de ucenici, elevi ai școlilor profesionale, pe timpul cât fac practică în producție, indiferent de forma în care se realizează aceste venituri, de fondul din care se plătesc și de durata contractului de muncă. Pentru personalul român salariat trimis în misiune permanentă în străinătate, unitățile socialiste de care aparțin sunt datorate să verse la bugetul asigurărilor sociale de stat o contribuție de 15% asupra salariului brut de încadrare în țară în lei”. În aplicarea acestor dispoziții, instanțele au reținut că ucenicia este o formă de calificare profesională care se face în baza unui contract de ucenicie și că plata contribuțiilor la fostele case de asigurări este în sarcina fostelor unități de stat.

d) *În a patra orientare a jurisprudenței s-a admis* că perioada de ucenicie constituie vechime în muncă dacă pentru intervalul de timp corespunzător acestei perioade s-au virat contribuțiile pentru asigurările sociale de stat, indiferent dacă ucenicul a primit sau nu salariu, cu referire la art. 160 alin. (1) din Legea nr. 19/2000 privind sistemul public de pensii și alte drepturi de asigurări sociale, cu modificările și completările ulterioare, potrivit căruia „vechimea în muncă recunoscută pentru stabilirea pensiilor până la intrarea în vigoare a prezentei legi constituie stagiul de cotizare”. Totodată s-a reținut și art. 161 alin. (1) din Legea nr. 19/2000, cu modificările și completările ulterioare, prin care se stabilește modalitatea de calcul al salariului atunci când acesta nu a fost menționat în carnetul de muncă, în carnetul de

asigurări sociale sau în oricare alt act prevăzut de lege, precum și art. 89 din Regulamentul de aplicare a Decretului nr. 292/1959. A fost avut în vedere și art. 6 din Hotărârea Consiliului de Miniștri nr. 4.161/1953, conform căruia „contribuția pentru asigurările sociale se plătește și asupra sumelor plătite de întreprinderi elevilor din școlile profesionale cât fac practică în producție”. În interpretarea și aplicarea acestor dispoziții legale, instanțele au subliniat că este necesară virarea contribuțiilor la asigurările sociale de stat în perioada uceniciei, pentru ca aceasta să fie inclusă în durata vechimii în muncă.

e) *A cincea orientare jurisprudențială, de asemenea minoritară, a statuat* în sensul că ucenicia va fi luată în calcul la stabilirea vechimii în muncă, în măsura în care ucenicul demonstrează absolvirea cursurilor de ucenic, fie prin diploma de absolvire, fie prin înscrierea mențiunii de absolvire a școlii în carnetul de muncă, fără alte condiții, cu referire la art. 78 din Legea nr. 3/1950, conform căruia „sunt ucenici acei care învață o meserie în școli profesionale și ateliere, precum și cei care-și însușesc individual o meserie lucrând în producție sub conducerea unor persoane calificate”, precum și la art. 104 din Legea nr. 3/1950, care stipula că asigurările sociale se extind asupra tuturor salariaților care prestează munci în organele și instituțiile de stat, întreprinderile și organizațiile economice ale statului, organizațiile cooperatiste și cele cu caracter obștesc, la persoanele fizice sau persoanele juridice din sectorul particular care folosesc munca salariată, indiferent dacă sunt angajați permanent sau temporar, precum și asupra membrilor lor de familie nesalariați. S-a reținut și incidența art. 106 și a art. 107 din Legea nr. 3/1950, prin care se stabilea că toate cotizațiile la asigurările sociale de stat sunt în sarcina celor care angajează și nu pot fi reținute din salariile angajaților, dar și că neplata cotizațiilor nu privează pe angajați de a beneficia de ajutoarele materiale ce li se cuvin. A fost avut în vedere și art. 133 alin. (1) lit. d) din Legea nr. 3/1950, prin care se stabilea că vechimea în muncă se socotește neîntreruptă și atunci când „angajatul urmează o școală în scopul pregătirii profesionale”. În aplicarea acestor dispoziții, instanțele și-au întemeiat uneori soluțiile și pe argumentele prezentate în punctul de vedere al Casei Naționale de Pensii Publice, potrivit căruia ucenicii pot beneficia de valorificarea ca vechime în muncă a perioadei de ucenicie doar dacă dovedesc că în această perioadă au primit salariu pentru care s-a virat contribuția legală la sistemul de asigurări sociale de stat.

f) *Într-o ultimă orientare a jurisprudenței, solicitarea* de includere a perioadei de ucenicie la calculul vechimii în muncă a fost respinsă, considerându-se că aceasta nu reprezintă stagiul de cotizare, cu referire la art. 89 din Regulamentul de aplicare a Decretului nr. 292/1959, avându-se în vedere și art. 32 lit. b) din Hotărârea Consiliului de Miniștri nr. 252/1967, pentru aplicarea Legii nr. 27/1966 privind pensiile de asigurări sociale de stat și pensia suplimentară, prin care se prevedea că nu se consideră vechime în muncă timpul în care o persoană a servit ca ucenic, practicant sau elev al unei școli profesionale, cu excepția celor prevăzuți la art. 30 alin. (1) lit. h) din același act normativ și a celor care fac dovada că au primit salariu ori au cotizat la fostele case de asigurări sociale până la 1 ianuarie 1949. Un alt text de lege aplicat a fost și art. 8 lit. a) din Hotărârea Consiliului de Miniștri nr. 981/1967, potrivit căruia pe timpul pregătirii practice ucenicii primesc indemnizații lunare, al căror quantum se stabilește diferențiat, pe ani de pregătire, ținându-se seama de aportul lor la realizarea producției, cu referire la art. 2 din Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, cu modificările și completările ulterioare, care stabilesc principiile după care se organizează și funcționează sistemul public de pensii, între care cele ale contributivității și obligativității. De asemenea a fost aplicat și art. 133 lit. d) din Legea nr. 3/1950, potrivit căruia sunt considerați ucenici toți cei care învață o meserie în școli profesionale și ateliere, precum și cei care își însușesc individual o meserie lucrând în producție sub conducerea unor persoane calificate. În aplicarea acestor dispoziții s-a considerat că lipsa mențiunilor din carnetul de

muncă referitoare la plata cotizațiilor de asigurări sociale și lipsa dovezii unui contract de muncă cu întreprinderea nu permit includerea perioadei de ucenicie în calculul vechimii în muncă. S-a subliniat că pe durata contractului de ucenicie, ucenicii nu au făcut dovada existenței contractelor de muncă, acestea fiind încheiate după absolvirea școlii profesionale, astfel încât perioada de ucenicie nu poate fi considerată vechime în muncă.

3. Sintetizând jurisprudența neunitară, Avocatul Poporului a arătat că în deciziile de admitere prezentate s-a considerat că este relevantă proba contractului de ucenicie, iar nu cea a contractului de muncă, atâta vreme cât ucenicilor le-au fost plătite salarii ori indemnizații asimilate veniturilor care decurg dintr-un contract de muncă. Spre diferență, deciziile de respingere s-au fundamentat pe inexistența contractului de muncă pe durata uceniciei. S-a arătat că ambele categorii de decizii au avut în vedere dispozițiile art. 78, art. 104, art. 106—107 și art. 133 lit. d) din Legea nr. 3/1950 privind Codul muncii, dar și pe cele ale art. 32 lit. b) din Hotărârea Consiliului de Miniștri nr. 252/1967 și ale art. 8 lit. a) din Hotărârea Consiliului de Miniștri nr. 981/1967.

III. Opinia Avocatului Poporului

4. Pentru fundamentarea punctului de vedere al Avocatului Poporului au fost avute în vedere, în primul rând, dispozițiile art. 8 alin. (1) din Legea nr. 19/2000 privind sistemul public de pensii și alte drepturi de asigurări sociale, cu modificările și completările ulterioare, precum și cele ale art. 19 alin. (1) din Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, cu modificările și completările ulterioare, prin care se stabilește că stagiul de cotizare este constituit din perioadele în care persoanele au plătit contribuții de asigurări sociale.

5. Definiția stagiului de cotizare este reglementată prin art. 3 alin. (1) lit. p) din Legea nr. 263/2010, cu modificările și completările ulterioare, și reprezintă „perioada de timp pentru care s-au datorat contribuții de asigurări sociale la sistemul public de pensii, precum și cea pentru care asigurații cu declarație individuală de asigurare sau contract de asigurare socială au datorat și plătit contribuții de asigurări sociale la sistemul public de pensii”.

6. Regula în materia stabilirii vechimii în muncă este aceea a valorificării perioadelor de timp pentru care s-au datorat contribuții la asigurările sociale.

7. De la această regulă legiuitorul a stabilit și unele excepții prin care au fost asimilate perioadelor contributive și unele situații de necontributivitate, avute în vedere la stabilirea și calculul vechimii în muncă pentru stabilirea pensiei. Aceste excepții au fost stabilite atât prin art. 38 alin. (1) din Legea nr. 19/2000, cu modificările și completările ulterioare, cât și prin art. 49 alin. (1) din Legea nr. 263/2010, cu modificările și completările ulterioare.

8. Astfel, potrivit art. 38 alin. (1) din Legea nr. 19/2000, cu modificările și completările ulterioare: „În sistemul public se asimilează stagiului de cotizare și perioadele necontributive, denumite în continuare *perioade asimilate*, în care asiguratul:

a) a beneficiat sau beneficiază de drepturi de asigurări sociale, cu excepția celor prevăzute la art. 40 lit. a), b), c) și e);

b) a urmat cursurile de zi ale învățământului superior, organizat potrivit legii, pe durata normală a studiilor respective, cu condiția absolvirii acestora;

c) a satisfăcut serviciul militar ca militar în termen sau militar cu termen redus, pe durata legal stabilită, a fost concentrat, mobilizat sau în prizonierat.”

9. Potrivit art. 49 alin. (1) din Legea nr. 263/2010, cu modificările și completările ulterioare: „În sistemul public de pensii se asimilează stagiului de cotizare și perioadele necontributive, denumite în continuare *perioade asimilate*, în care asiguratul:

a) a beneficiat de pensie de invaliditate;

b) a urmat cursurile de zi ale învățământului universitar, organizat potrivit legii, pe durata normală a studiilor respective, cu condiția absolvirii acestora cu diplomă;

c) a satisfăcut serviciul militar ca militar în termen sau militar cu termen redus, pe durata legal stabilită, a fost concentrat, mobilizat sau în prizonierat;

d) a beneficiat, în perioada 1 aprilie 2001—1 ianuarie 2006 de indemnizații de asigurări sociale, acordate potrivit legii;

e) a beneficiat, începând cu data de 1 ianuarie 2005, de concediu pentru incapacitate temporară de muncă cauzată de accident de muncă și boli profesionale;

f) a beneficiat, începând cu data de 1 ianuarie 2006, de concediu pentru creșterea copilului în vârstă de până la 2 ani sau, în cazul copilului cu handicap, de până la 3 ani;

g) a fost elev al unei școli militare/școli de agenți de poliție sau student al unei instituții de învățământ din sistemul de apărare națională, ordine publică și siguranță națională pentru formarea cadrelor militare, polițiștilor și funcționarilor publici cu statut special din sistemul administrației penitenciare, cu excepția liceului militar.”

10. Avocatul Poporului sesizează că ucenicia nu se regăsește printre excepțiile de la regula contributivității, impunând ca primă concluzie că, pentru ca ucenicia să fie considerată stagiul de cotizare, aceasta trebuie să fie considerată perioadă contributivă la sistemul de asigurări sociale. Mai exact, este nevoie ca pe durata uceniciei să se fi datorat contribuții la asigurările sociale.

11. Urmărind aplicarea în timp a prevederilor legale incidente, pentru a se constata dacă în perioada uceniciei au fost datorate contribuțiile în sistemul asigurărilor sociale, primul act normativ analizat a fost Codul muncii, adoptat prin Legea nr. 3/1950, respectiv dispozițiile art. 78, 104, 106—107 și art. 133 lit. d).

12. Aceste norme legale nu instituiau în mod expres pentru ucenici nici asimilarea perioadei de ucenicie ca vechime în muncă, nici obligativitatea plății, pentru aceștia, a contribuțiilor la sistemul asigurărilor sociale.

13. Nici prevederile Hotărârii Consiliului de Miniștri nr. 1.036/1950 pentru fixarea drepturilor ucenicilor școlilor profesionale nu reglementau în sensul arătat.

14. Mai târziu, Hotărârea Consiliului de Miniștri nr. 4.161/1953 privind stabilirea contribuției pentru Asigurările Sociale de Stat, prin art. 6, a reglementat expres că pentru plata asigurărilor sociale, la calculul contribuției vor fi avute în vedere și sumele plătite de întreprinderi elevilor școlilor profesionale, pe timpul cât fac practică în producție. Acest act normativ a fost expres abrogat prin Decretul nr. 389/1972 cu privire la contribuția pentru asigurările de stat, act care a intrat în vigoare la 1 ianuarie 1973.

15. Următorul act normativ considerat incident a fost Regulamentul de aplicare a Decretului nr. 292/1959, care în art. 89 stabilea că nu constituie vechime în muncă timpul servit ca ucenic, practicant sau elev al unei școli profesionale, cu excepția celor care au cotizat la fostele case de asigurări sociale sau dovedesc că au primit salariu.

16. Ca atare, perioada de ucenicie era considerată vechime în muncă numai dacă ucenicii au cotizat, în perioada uceniciei, la fostele case de asigurări sociale sau dacă dovedeau că au primit salariu.

17. Succesiv, Hotărârea Consiliului de Miniștri nr. 981/1967 nu conținea prevederi care să sprijine rezolvarea problemei prezentate.

18. Prin Hotărârea Consiliului de Miniștri nr. 252/1967, în art. 32 lit. b), se stabilea că nu se consideră vechime în muncă timpul în care o persoană a servit ca ucenic, practicant sau elev al unei școli profesionale, cu excepția celor prevăzuți la art. 30 alin. (1) lit. h) din același act normativ și a celor care fac dovada că au primit salariu ori au cotizat la fostele case de asigurări sociale până la 1 ianuarie 1949.

19. Avocatul Poporului consideră însă că, față de stadiul actual al legislației, acest act normativ nu poate fi luat în considerare, deoarece la calcularea pensiei se are în vedere principiul contributivității, deci, perioadele contributive sunt considerate la calculul vechimii în muncă.

20. Ultimul act normativ incident a fost Decretul nr. 389/1972 cu privire la contribuția pentru asigurările sociale de stat, care institua în art. 1 alin. (1) că unitățile socialiste de stat, organizațiile cooperatiste, alte organizații obștești, orice alte persoane juridice, precum și persoane fizice, care folosesc personal salariat, sunt datoare să verse la bugetul asigurărilor sociale de stat o contribuție de 15% asupra câștigului brut realizat de personalul lor salariat, de persoanele care se califică la locul de muncă sau care urmează cursuri de perfecționare profesională, precum și asupra sumelor primite de ucenici, elevi ai școlilor profesionale, pe timpul cât fac practică în producție, indiferent de forma în care se realizează aceste venituri, de fondul din care se plătesc și de durata contractului de muncă. Pentru personalul român salariat trimis în misiune permanentă în străinătate, unitățile socialiste de care aparțin sunt datoare să verse la bugetul asigurărilor sociale de stat o contribuție de 15% asupra salariului brut de încadrare în țară în lei.

21. Totodată, potrivit art. 5 alin. (2) din același act normativ se stabilea că nevărsarea contribuțiilor nu afectează drepturile de asigurări sociale cuvenite celor asigurați.

22. Acest act normativ a rămas în vigoare până la 1 aprilie 2000, când a fost abrogat prin Legea nr. 19/2000 privind sistemul public de pensii și alte drepturi de asigurări sociale.

23. Ca urmare a acestei suite a actelor normative aplicabile în timp în legătură cu problema dacă perioada de ucenicie poate fi avută în vedere la calculul vechimii în muncă, Avocatul Poporului a concluzionat că „această perioadă trebuie să fie considerată stagiul de cotizare dacă se face dovada plății contribuțiilor la asigurările sociale, cu specificația că în perioada 1950—1953, pentru ucenici, aceste contribuții nu s-au plătit.”

IV. Opinia procurorului general

24. Procurorul general a considerat că este în litera și spiritul legii opinia potrivit căreia perioada de ucenicie constituie vechime în muncă și stagiul de cotizare, potrivit dispozițiilor legale care au reglementat această formă de activitate, în perioadele de referință.

V. Opinia unor specialiști în dreptul muncii

25. La dosarul cauzei au fost depuse punctele de vedere ale domnului profesor emerit, doctor Ion Traian Ștefănescu, și domnului doctor honoris causa, doctor Șerban Beligrădeanu.

26. Domnul profesor emerit, doctor Ion Traian Ștefănescu, a apreciat că soluția dată ar trebui să se refere atât la ucenicii — elevi ai unei școli profesionale, cât și la ucenicii care s-au pregătit la locul de muncă, pentru argumente rezultate din sesizarea formulată de Avocatul Poporului, dar și din principiile de retribuire a muncii, unanim admise de doctrină. De aceea, perioada în care o persoană a fost ucenic cu plată și a urmat cursurile unei școli profesionale între 1 ianuarie 1949—1 ianuarie 1954 va fi considerată vechime în muncă și, implicit, stagiul de cotizare, indiferent dacă în privința ucenicilor a existat obligația virării contribuțiilor la casele de asigurări sociale și indiferent dacă s-au plătit sau nu contribuțiile de asigurări sociale.

27. Domnul doctor honoris causa, doctor Șerban Beligrădeanu, a arătat că în materie de pensii legislația română a aplicat strict principiul *tempus regit actum*, motiv pentru care persoanelor pensionate după intrarea în vigoare a Legii nr. 263/2010, cu modificările și completările ulterioare, trebuie să li se aplice prevederile acestei legi, a cărei condiție primordială o constituie stagiul de cotizare, iar nu vechimea în muncă. De aceea, perioadele pentru care nu s-au datorat legal contribuții de asigurări sociale nu pot fi luate în considerare la stabilirea drepturilor de pensie.

VI. Jurisprudența Curții Constituționale, a Curții Europene a Drepturilor Omului, a Curții de Justiție a Uniunii Europene

28. **Jurisprudența Curții Constituționale:** în ceea ce privește jurisprudența Curții Constituționale, nu au fost identificate decizii cu relevanță directă. Instanța de contencios constituțional a stabilit, însă, la nivel de principiu, că stagiile de cotizare asimilate, altele decât cele prevăzute la art. 38 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 19/2000, cu modificările și completările

ulterioare, nu pot fi luate în calcul cu prilejul recalculării pensiilor stabilite sub imperiul legislației anterioare. Astfel, prin Decizia Curții Constituționale nr. 262/2006, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 323 din 11 aprilie 2006, referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 38 alin. (1) lit. a) și art. 169 alin. (1) și (1)¹ din Legea nr. 19/2000, cu modificările și completările ulterioare, s-a mai arătat că, potrivit art. 47 alin. (2) din Constituția României, republicată, condițiile de exercitare a dreptului la pensie se stabilesc prin lege. Astfel, legiuitorul este în drept să stabilească condițiile și criteriile de înscriere la pensie, precum și să le modifice pe cele anterior stabilite. Datorită modificărilor succesive ale legislației pensiilor, titularii dreptului la pensie se află în situații deosebite în raport cu data la care se înscriu la pensie și legislația în vigoare la data respectivă. Concordant jurisprudenței proprii și celei a Curții Europene a Drepturilor Omului, situația obiectiv diferită în care se află diferitele categorii de persoane justifică instituirea unui tratament juridic rezonabil diferențiat, fără a fi încălcat principiul egalității în drepturi și al nediscriminării. Cu toate acestea, Curtea Constituțională a reținut că unul dintre obiectivele noii legislații a pensiilor este acela de a elimina inegalitățile și discrepanțele existente între drepturile de care beneficiază cei pensionați anterior intrării în vigoare a noilor reglementări, sens în care a prevăzut recalcularea și recorelarea pensiilor. Astfel, art. 5 alin. (2) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 4/2005 privind recalcularea pensiilor din sistemul public, provenite din fostul sistem al asigurărilor sociale de stat, aprobată cu completări prin Legea nr. 78/2005, cu modificările și completările ulterioare, a prevăzut că pot fi valorificate stagiile de cotizare care nu au fost avute în vedere la recalculare.

29. **Jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului:** deși dreptul la muncă și drepturile economice și sociale nu au o consacrare directă în Convenția pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale, din evaluarea jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului s-a remarcat o protecție indirectă, în strânsă legătură cu dreptul la un proces echitabil sau nediscriminare, în materie de prestații sociale. În rânduri repetate Curtea a valorizat dreptul la respectarea bunurilor garantat prin art. 1 din Protocolul nr. 1 adițional la Convenție și din perspectiva unor principii traduse din raportul dintre drepturile civile și cele sociale și economice. În sinteză, noțiunea de „bun” se raportează la patrimoniu și vizează în acest context și prestațiile sociale. Cu predilecție în materia pensiilor, în Cauza *Stec și alții împotriva Regatului Unit*, 2006, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a stabilit că, deși este la libera apreciere a statului să decidă cu privire la aplicarea oricărui regim de securitate socială sau să aleagă tipul sau cuantumul beneficiilor pe care le acordă persoanelor, singura condiție impusă acestuia este respectarea art. 14 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale, privind nediscriminarea. Dacă, însă, statul a adoptat o legislație care reglementează drepturi provenite din sistemul de asigurări sociale, indiferent dacă aceasta rezultă sau nu din plata unor contribuții, acea legislație devine relevantă, pentru că generează un interes patrimonial în sensul art. 1 din Protocolul nr. 1 adițional la Convenție. În același sens, în Cauza *Buchen împotriva Cehiei*, 2006, s-a subliniat că în conformitate cu art. 14 din Convenție privitor la interzicerea discriminării și art. 1 din Protocolul 1 referitor la protecția proprietății, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a reținut că „noțiunea de bun înglobează orice interes al unei persoane de drept privat ce are valoare economică, astfel încât dreptul la pensie și, evident, dreptul la salariu sunt asimilate dreptului de proprietate”. În aceeași decizie, referitor la înțelesul noțiunii de „speranță legitimă”, Curtea a arătat că s-a statuat în numeroase soluții de speță că această noțiune trebuie înțeleasă și interpretată ca avându-și temelul în dreptul cetățeanului la coerență și siguranță legislativă, astfel ca, în temeiul legii, acesta să își poată valorifica, păstra și apăra drepturile. Cu alte cuvinte este vorba de concretizarea principiului constituțional, propriu oricărui stat de drept, privind supremația legii.

30. Nu au fost identificate decizii relevante ale Curții de Justiție a Uniunii Europene.

VII. Raportul asupra recursului în interesul legii

31. Judecătorii-raportori, constatând, în primul rând, că acest recurs în interesul legii este admisibil, au apreciat că perioada în care o persoană a fost ucenic cu plată și a urmat cursurile unei școli profesionale:

a) anterior datei de 1 ianuarie 1949 va fi considerată stagiul de cotizare dacă ucenicul a primit salariu ori a cotizat la fostele case de asigurări sociale;

b) între 1 ianuarie 1949 și 1 ianuarie 1954 va fi considerată vechime în muncă, indiferent dacă în privința ucenicilor a existat obligația virării contribuțiilor la fostele case de asigurări sociale, dar reprezintă stagiul de cotizare numai în măsura în care s-a cotizat la fostele case de asigurări sociale;

c) după 1 ianuarie 1954 și până la 1 aprilie 2001 va fi considerată stagiul de cotizare și vechime în muncă perioada practicii în producție.

VIII. Înalta Curte de Casație și Justiție

Examinând sesizarea cu recurs în interesul legii, raportul întocmit de judecătorii-raportori și dispozițiile legale ce se solicită a fi interpretate în mod unitar, reține următoarele:

32. Potrivit dispozițiilor art. 515 din Codul de procedură civilă „recursul în interesul legii este admisibil numai dacă se face dovada că problemele de drept care formează obiectul judecării au fost soluționate în mod diferit prin hotărâri judecătorești definitive, care se anexează cererii”.

33. Așadar, ca o primă condiție de admisibilitate, sesizarea trebuie să aibă ca obiect o problemă de drept care a primit o rezolvare diferită, determinată de interpretarea și aplicarea neunitară a legii.

34. Așa cum s-a statuat în jurisprudența Înaltei Curți de Casație și Justiție (Decizia nr. 4 din 12 martie 2012, pronunțată de Completul competent să judece recursul în interesul legii, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 248 din 12 aprilie 2012), „obiectul acestei examinări referindu-se la actele normative în înțelesul art. 1 și art. 4 din Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă și pentru elaborarea actelor normative, a căror categorie și norme de competență privind adoptarea lor este stabilită prin Constituție și prin celelalte legi”. Spre această finalitate duc și dispozițiile constituționale care, în reglementarea art. 126 referitor la instanțele judecătorești, prevăd în alin. (3) că „Înalta Curte de Casație și Justiție asigură interpretarea și aplicarea unitară a legii de către celelalte instanțe judecătorești, potrivit competenței sale”.

35. Așadar, sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție cu recursul în interesul legii impune indicarea expresă a unei/unor reglementări susceptibile de interpretare și aplicare diferită în practica judecătorească.

36. Interesează deopotrivă și dacă aspectele sesizate reclamă existența unei norme neclare ori care este echivocă, dar numai în măsura în care scopul recursului nu se îndreaptă spre crearea unor noi norme de drept.

37. Din acest punct de vedere, Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul competent să judece recursul în interesul legii reține că actul de sesizare nu formulează precis obiectul recursului în interesul legii. Revine, deci, acesteia sarcina de a determina dacă, prin modul de prezentare a problemei prin care s-a pretins o rezolvare neunitară prin hotărâri judecătorești definitive, aceasta reprezintă o problemă de drept de natură să pună în dezbatere interpretarea și aplicarea unei/unor reglementări legale.

38. Astfel, Avocatul Poporului supune analizei întrebarea dacă poate fi recunoscută ca perioadă contributivă la calculul pensiei perioada în care o persoană a fost ucenic cu plată sau a urmat cursurile unei școli profesionale. De asemenea, interesul răspunsului la această întrebare se circumscrie la situațiile în care ucenicia a fost realizată anterior datei de 1 aprilie 2001, dată la care a intrat în vigoare Legea nr. 19/2000 privind sistemul public de pensii și alte drepturi de asigurări sociale.

39. Întrebarea este generată de posibilitatea de a considera perioada de ucenicie ca perioadă componentă a stagiului de cotizare, adică de a stabili dacă în intervalul în care o persoană a fost ucenic cu plată sau a urmat cursurile unei școli profesionale au fost datorate sau/și plătite contribuțiile de asigurări sociale în sistemul public, respectiv a stabili dacă ucenicia poate fi considerată perioadă contributivă.

40. Prin urmare, **în interpretarea și aplicarea art. 3 alin. (1) lit. p) și art. 19 alin. (1) din Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, cu modificările și completările ulterioare**, act care a abrogat, începând cu 1 ianuarie 2011, Legea nr. 19/2000, cu modificările și completările ulterioare, dispoziții prin care se stabilesc principiile după care se organizează și funcționează sistemul public de pensii, precum și ce perioade de timp pot fi incluse în calculul duratei stagiului de cotizare și se înregistrează ca zile lucrate, se solicită Înaltei Curți de Casație și Justiție **să stabilească dacă perioada în care o persoană a fost ucenic cu plată sau a urmat cursurile unei școli profesionale, anterior datei de 1 aprilie 2001, reprezintă stagiul de cotizare, respectiv vechime în muncă.**

41. Acest răspuns implică interpretarea unor dispoziții din acte normative succesive care au reglementat instituția uceniciei în intervalul de timp considerat, pentru a stabili dacă pentru ucenicul cu plată sau care a urmat cursurile unei școli profesionale au fost datorate sau/și plătite contribuțiile de asigurări sociale în sistemul public de pensii.

42. În ordinea succesiunii lor, actele normative incidente au fost:

— Legea nr. 5/1929 a contractelor de muncă, publicată în Monitorul Oficial nr. 88 din 5 aprilie 1929, prin care este reglementat contractul de ucenicie cu patronul, în temeiul căruia ucenicul primea un salariu;

— Legea nr. 10/1948 pentru organizarea Asigurărilor Sociale de Stat, publicată în Monitorul Oficial nr. 1 din 1 ianuarie 1949;

— Legea nr. 3/1950 privind Codul muncii, publicată în Buletinul Oficial nr. 50 din 8 iunie 1950;

— Hotărârea Consiliului de Miniștri nr. 1.036 din 23 septembrie 1950 pentru fixarea drepturilor ucenicilor școlilor profesionale, publicată în Buletinul Oficial nr. 83 din 28 septembrie 1950;

— Hotărârea Consiliului de Miniștri nr. 4.161 din 19 decembrie 1953 privind stabilirea contribuției pentru Asigurările Sociale de Stat, nepublicată;

— Decretul nr. 292/1959 privind dreptul la pensie în cadrul Asigurărilor Sociale de Stat, publicat în Buletinul Oficial nr. 20 din 10 august 1959;

— Regulamentul nr. 1.081/1959 de aplicare a Decretului nr. 292/1959;

— Hotărârea Consiliului de Miniștri nr. 981 din 5 mai 1967 cu privire la pregătirea unor muncitori calificați prin ucenicie la locul de muncă, publicată în Buletinul Oficial nr. 40 din 5 mai 1967;

— Legea nr. 27/1966 privind pensiile de asigurări sociale de stat și pensia suplimentară, publicată în Buletinul Oficial nr. 116 din 25 octombrie 1972;

— Hotărârea Consiliului de Miniștri nr. 252/1967 pentru aplicarea Legii nr. 27/1966, publicată în Buletinul Oficial nr. 116 din 25 octombrie 1972;

— Decretul nr. 389/1972 cu privire la contribuția pentru asigurările sociale de stat, publicat în Buletinul Oficial nr. 112 din 18 octombrie 1972.

43. Față de conținutul actelor normative invocate, Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul competent să judece recursul în interesul legii apreciază că prima condiție de admisibilitate a recursului în interesul legii este îndeplinită, câtă vreme se reclamă o ambiguitate a reglementării statutului ucenicului în actele normative anterioare anului 2000, astfel încât problema de drept supusă examinării a fost soluționată diferit de instanțele judecătorești investite cu aceste cauze.

44. Este, de asemenea, îndeplinită și condiția existenței unor hotărâri judecătorești diferite, la actul de sesizare fiind atașate anexele cuprinzând soluțiile jurisprudențiale diferite. Practica

neunitară este relevantă nu doar prin soluțiile diferite date de instanțe problemei analizate, dar se deduce și din modul în care instanțele au interpretat și aplicat textele de lege analizate.

45. Totodată, dat fiind că o parte a litigiilor au început anterior intrării în vigoare actualului Cod de procedură civilă, trebuie admis că evaluarea condiției analizate va fi raportată și la hotărârile irevocabile.

Cu privire la dezlegarea problemei de drept sesizate, Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul competent să judece recursul în interesul legii reține următoarele:

46. Potrivit dispozițiilor art. 1 și 2 din Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 852 din 20 decembrie 2010), care a abrogat de la 1 ianuarie 2011 Legea nr. 19/2000 privind sistemul public de pensii și alte drepturi de asigurări sociale, cu modificările și completările ulterioare (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 140 din 1 aprilie 2000), sistemul de asigurări sociale este garantat de stat, este organizat prin lege și funcționează după o serie de principii, între care cel al contributivității. Acest principiu reprezintă regula potrivit căreia fondurile de asigurări sociale se constituie pe baza contribuțiilor datorate de persoanele fizice și juridice participante la sistemul public de pensii, iar drepturile de asigurări sociale se cuvin asiguraților în temeiul contribuțiilor plătite.

47. În sensul aceleiași legi, conform art. 3 alin. (1) lit. p), perioada de timp pentru care s-au datorat contribuții de asigurări sociale la sistemul public de pensii, precum și cea pentru care asigurații cu declarație individuală de asigurare sau contract de asigurare socială au datorat și plătit contribuții de asigurări sociale la sistemul public de pensii se numește stagiul de cotizare, iar stagiul de cotizare intră în calculul vechimii în muncă.

48. Art. 49 alin. (1) din Legea nr. 263/2010, cu modificările și completările ulterioare, arată că sunt asimilate stagiului de cotizare și anumite perioade necontributive, denumite de lege „perioade asimilate”.

49. Din enumerarea exhaustivă din art. 49 alin. (1) lit. a)—g) din Legea nr. 263/2010, cu modificările și completările ulterioare, nu rezultă că perioada de ucenicie este o perioadă asimilată, pentru a putea fi inclusă automat în stagiul de cotizare.

50. Pe cale de consecință, trebuie verificat dacă, în determinarea punctajului lunar al asiguratului, în perioada analizată, adică anterior datei de 1 aprilie 2001, ucenicia reprezintă vechime în muncă recunoscută pentru stabilirea pensiilor până la 1 aprilie 2001 și constituie, potrivit art. 160 alin. (1) din Legea nr. 19/2000, cu modificările și completările ulterioare, și art. 16 lit. a) din Legea nr. 263/2010, cu modificările și completările ulterioare, stagiul de cotizare.

51. Se impune, în acest context, verificarea statutului ucenicului potrivit legislației relevante pentru perioada analizată.

52. Potrivit art. 78 din Legea nr. 3/1950 „sunt ucenici acei care învață o meserie în școli profesionale și ateliere, precum și acei care își însușesc o meserie lucrând în producție sub conducerea unor persoane calificate”, iar art. 82 al aceleiași legi stabilea că „drepturile și îndatoririle ucenicilor, precum și ale acelor care îi angajează se vor stabili prin decizia Ministerului Muncii și Prevederilor Sociale în acord cu Confederația Generală a Muncii”.

53. Cap. XIV din Legea nr. 3/1950, referitor la asigurările sociale, prevedea în art. 104 că „Asigurările sociale se extind asupra tuturor salariaților care prestează munci în organele și instituțiile de stat, întreprinderile și organizațiile economice de stat, la persoanele fizice ori juridice din sectorul de stat care folosesc munca salariată”, iar prin art. 107 și 108 se stabilea că neplata cotizațiilor datorate la sistemul asigurărilor de stat nu îi privează pe angajați de dreptul de a beneficia de ajutoare materiale și pensii.

54. Din suma textelor de lege prezentate se desprind următoarele concluzii:

— că ucenicia se realiza prin două modalități: a) pregătirea în școli profesionale și ateliere; b) lucrând deja în producție, sub conducerea unor persoane calificate;

— că asigurările sociale sunt extinse asupra tuturor angajaților, iar neplata acestora nu privează angajatul de drepturile de asigurări sociale.

55. Prin urmare, persoanele care erau angajate și învățau o meserie ca ucenic, în perioada angajării datorau contribuții la asigurările sociale.

56. Această formă a uceniciei s-a numit, prin adoptarea Hotărârii Consiliului de Miniștri nr. 981/1967, ucenicie la locul de muncă, astfel cum rezultă din încadrarea dată de art. 2 al acestui act normativ.

57. Actele normative succesive, Legea nr. 27/1966, prin art. 39 alin. (1), și Hotărârea Consiliului de Miniștri nr. 252/1967, prin art. 30 alin. (1) lit. a), stabileau că ucenicia la locul de muncă se include în calculul vechimii în muncă, tocmai pe ideea contributivității angajatului ucenic la fostele asigurări sociale sau la casele de pensii preluate de stat în perioada de referință.

58. Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul competent să judece recursul în interesul legii observă că, deși problema uceniciei la locul de muncă, din perspectiva considerării perioadei de ucenicie la calculul vechimii în muncă, nu face obiectul acestui recurs în interesul legii, distincția și delimitarea statutului ucenicului la locul de muncă este necesară pentru analiza statutului și efectelor juridice în planul asigurărilor sociale referitoare la cealaltă categorie de ucenici.

59. În privința uceniciei prin pregătirea în școli profesionale și ateliere, Hotărârea Consiliului de Miniștri nr. 252/1967 prevedea în art. 32 lit. b) că „nu se consideră vechime în muncă timpul servit ca ucenic, practicant sau elev al unei școli profesionale, cu excepția celor prevăzuți la art. 30 alin. (1) lit. h) și a celor care fac dovada că în această perioadă au primit salariu ori au cotizat la fostele case de asigurări sociale până la 1 ianuarie 1949”.

60. Coroborând textele de lege și într-o interpretare gramaticală, restrictivă și teleologică, rezultă că ucenicia celor care și-au făcut pregătirea în școli profesionale se consideră vechime în muncă numai dacă:

— cu privire la ucenicia anterioară datei de 1 ianuarie 1949 au cotizat benevol la fostele case de asigurări sociale;

— ulterior datei de 1 ianuarie 1949 au lucrat ca practicanți în atelierele școlilor profesionale gradul II sau ale liceelor industriale, după absolvirea acestora.

61. Prin urmare, în privința celor care și-au făcut stagiul de ucenicie anterior datei de 1 ianuarie 1949 rămâne aplicabil principiul contributivității [Legea nr. 55/1933 pentru unificarea asigurărilor sociale pe întreg teritoriul național (Legea Ioanițescu) a introdus principiul contributivității precum și pe cel al solidarității], deoarece aceștia fie au făcut ucenicie la locul de muncă, primind și salariu, ca angajați, fie au făcut dovada că au cotizat la fostele case de asigurări sociale. Așadar, sub rezerva îndeplinirii cerinței legale, ucenicia în această perioadă va fi avută în vedere atât la calculul vechimii în muncă, cât și la durata stagiului de cotizare.

62. Cât privește ucenicii care au lucrat ca practicanți în atelierele școlilor profesionale gradul II sau ale liceelor industriale, după absolvirea acestora, potrivit art. 30 alin. (1) lit. h) din Hotărârea Consiliului de Miniștri nr. 252/1967, *mutatis mutandis*, actul normativ recunoaște acestora ucenicia ca vechime în muncă.

63. Rămâne de văzut dacă vechea dispoziție legală rămâne concordantă principiului anterior arătat al Legii nr. 263/2010, cu modificările și completările ulterioare, al contributivității, pentru această categorie de ucenici. De aceea, urmează a fi avute în vedere reglementările vremii, acte normative prin care se fixau drepturile și obligațiile ucenicilor școlilor profesionale.

64. Astfel, prin Hotărârea Consiliului de Miniștri nr. 1.036/1950 pentru fixarea drepturilor ucenicilor școlilor profesionale, potrivit interpretării date art. 3, ucenicii din anii II și III făceau practică în producție în întreprinderi. Întreprinderile în care ucenicii făceau practică în producție depuneau în contul școlilor profesionale contravaloarea muncii prestate de către aceștia, sume din care școlile alocau lunar cote procentuale ucenicilor, în funcție de

industrie. Același drepturi le aveau, potrivit art. 8 și 9, și ucenicii din sectorul cooperatist sau din sectorul particular.

65. Prin Hotărârea Consiliului de Miniștri nr. 4.161/1953 privind stabilirea contribuției pentru Asigurările Sociale de Stat, în conformitate cu art. 6 lit. b) și art. 7, asupra sumelor plătite de întreprinderi elevilor școlilor profesionale pe timpul cât aceștia făceau practică în producție sau în sectorul particular se datora contribuția pentru asigurările sociale.

66. Obligația de plată a contribuțiilor la asigurările sociale asupra sumelor primite de ucenici, elevi ai unei școli profesionale, indiferent de forma în care aceștia realizau veniturile, a fost menținută și prin art. 1 alin. (1) din Decretul nr. 389/1972 cu privire la contribuția pentru asigurările sociale de stat, care a succedat Hotărârii Consiliului de Miniștri nr. 4.161/1953, decret rămas în vigoare până la 1 aprilie 2001, când a intrat în vigoare Legea nr. 19/2000.

67. Rezultă, față de această expunere, că începând cu 1 ianuarie 1954, data intrării în vigoare a Hotărârii Consiliului de Miniștri nr. 4.161/1953 privind stabilirea contribuției pentru Asigurările Sociale de Stat, regula contributivității, potrivit căreia perioadele contributive se includ în stagiul de cotizare, se aplică în privința ucenicilor cu plată care au urmat cursurile unei școli profesionale.

68. Însă, perioada 1 ianuarie 1949—1 ianuarie 1954, în privința ucenicilor care au urmat cursurile unei școli profesionale, nu a existat un act normativ care să fi reglementat obligația acestora, ori a instituțiilor de stat, cooperatiste ori

particulare în care lucrau, de a plăti contribuții la fostele case de asigurări, chiar și numai pentru perioada practicii în producție.

69. Prin urmare, potrivit principiului *tempus regit actum*, pentru acest interval de timp nu se poate considera activitatea celor două acte normative menționate anterior, iar ucenicia desfășurată în această perioadă va reprezenta stagiul de cotizare în sensul actualei legi a pensiilor numai dacă achitarea contribuțiilor va putea fi dovedită de petiționar.

70. Cu toate acestea, durata uceniciei celor care și-au dobândit pregătirea profesională în școli profesionale în perioada 1 ianuarie 1949—1 ianuarie 1954 reprezintă vechime în muncă, de vreme ce art. 32 lit. b) din Decretul nr. 252/1967 interpretat *per a contrario*, a stabilit acest lucru.

71. Această dispoziție permite foștilor ucenici valorificarea uceniciei făcute în această perioadă pentru calculul vechimii în muncă independent de prevederile art. 3 alin. 1 lit. p) și art. 19 alin. (1) din Legea nr. 263/2010, cu modificările și completările ulterioare, care definesc stagiul de cotizare. În acest context reamintim și că ucenicia nu face parte din categoria perioadelor necontributive asimilate stagiului de cotizare.

72. De precizat că prin dispozițiile art. 209 din Legea nr. 53/2003 — Codul muncii (forma în vigoare în anul 2003) se reglementează fără echivoc statutul ucenicului, dar și faptul că acesta beneficiază de dispozițiile aplicabile celorlalți salariați, în măsura în care ele nu sunt contrare celor specifice statutului său.

73. Pentru toate aceste considerente,

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

În numele legii

DECIDE:

Admite recursul în interesul legii formulat de Avocatul Poporului și, în consecință:

În interpretarea și aplicarea art. 3 alin. (1) lit. p) și art. 19 alin. (1) din Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, cu modificările și completările ulterioare, stabilește că:

Perioada în care o persoană a fost ucenic cu plată și a urmat cursurile unei școli profesionale:

1. anterior datei de 1 ianuarie 1949 va fi considerată stagiul de cotizare dacă ucenicii au primit salariu ori au cotizat la fostele case de asigurări sociale;

2. între 1 ianuarie 1949 și 1 ianuarie 1954 va fi considerată vechime în muncă, indiferent dacă în privința ucenicilor a existat obligația virării contribuțiilor la fostele case de asigurări sociale, dar va reprezenta stagiul de cotizare numai în măsura în care s-a cotizat la fostele case de asigurări sociale;

3. după 1 ianuarie 1954 și până la 1 aprilie 2001 va fi considerată stagiul de cotizare și vechime în muncă perioada practicii în producție.

Obligatorie, potrivit art. 517 alin. (4) din Codul de procedură civilă.

Pronunțată în ședință publică, astăzi, 5 octombrie 2015.

VICEPREȘEDINTELE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

IULIA CRISTINA TARCEA

Magistrat-asistent,
Adriana Stamatescu

★

RECTIFICĂRI

În cuprinsul Ordinului ministrului mediului, apelor și pădurilor nr. 1.551/2015 privind modificarea Ghidului de finanțare a Programului de stimulare a înnoirii Parcului auto național, aprobat prin Ordinul ministrului mediului, apelor și pădurilor nr. 609/2015, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 759 din 12 octombrie 2015, se face următoarea rectificare:

— la art. I pct. 1 [cu referire la art. 15 alin. (2) din anexa la ordinul de bază], în loc de: „...31 noiembrie...” se va citi: „...30 noiembrie...”.

ABONAMENTE LA PUBLICAȚIILE OFICIALE PE SUPORT FIZIC

— Prețuri pentru anul 2015 —

Nr. crt.	Denumirea publicației	Număr de apariții anuale	Valoare (TVA 9% inclus) — lei		
			12 luni	3 luni	1 lună
1.	Monitorul Oficial, Partea I	920	1.310	360	131
2.	Monitorul Oficial, Partea I, limba maghiară	60	1.640		150
3.	Monitorul Oficial, Partea a II-a	200	2.460		220
4.	Monitorul Oficial, Partea a III-a	550	470		50
5.	Monitorul Oficial, Partea a IV-a	6.600	1.880		170
6.	Monitorul Oficial, Partea a VI-a	252	1.750		160
7.	Monitorul Oficial, Partea a VII-a	48	600		55
8.	Colecția Legislația României	4	500	130	
9.	Colecția Hotărâri ale Guvernului României	12	800		75

NOTĂ:

Monitorul Oficial, Partea I bis, se multiplică și se achiziționează pe bază de comandă.

ABONAMENTE LA PRODUSELE ÎN FORMAT ELECTRONIC

— Prețuri pentru anul 2015 —

Produs	Abonamentul FLEXIBIL (Monitorul Oficial, Partea I + alte 3 părți ale Monitorului Oficial, la alegere)									
	Lunar					Anual				
	Online/ Monopost	Rețea 5	Rețea 25	Rețea 100	Rețea 300	Online/ Monopost	Rețea 5	Rețea 25	Rețea 100	Rețea 300
AutenticMO	60	150	380	910	2.000	550	1.380	3.450	8.280	18.220
ExpertMO	100	250	630	1.510	3.320	1.000	2.500	6.250	15.000	33.000

Produs	Abonamentul COMPLET (Monitorul Oficial, Partea I + toate celelalte părți ale Monitorului Oficial)									
	Lunar					Anual				
	Online/ Monopost	Rețea 5	Rețea 25	Rețea 100	Rețea 300	Online/ Monopost	Rețea 5	Rețea 25	Rețea 100	Rețea 300
AutenticMO	70	180	450	1.080	2.380	650	1.630	4.080	9.790	21.540
ExpertMO	120	300	750	1.800	3.960	1.200	3.000	7.500	18.000	39.600

Colecția Monitorul Oficial în format electronic, oricare dintre părțile acestuia	70 lei/an

Prețurile sunt exprimate în lei și conțin TVA.

Mai multe informații puteți găsi pe site-ul www.expert-monitor.ro, unde puteți aplica online comanda.

EDITOR: GUVERNUL ROMÂNIEI

„Monitorul Oficial” R.A., Str. Parcului nr. 65, sectorul 1, București; C.I.F. RO427282,
 IBAN: RO55RNCB0082006711100001 Banca Comercială Română — S.A. — Sucursala „Unirea” București
 și IBAN: RO12TREZ7005069XXX000531 Direcția de Trezorerie și Contabilitate Publică a Municipiului București
 (alocat numai persoanelor juridice bugetare)
 Tel. 021.318.51.29/150, fax 021.318.51.15, e-mail: marketing@ramo.ro, internet: www.monitoruloficial.ro
 Adresa pentru publicitate: Centrul pentru relații cu publicul, București, șos. Panduri nr. 1,
 bloc P33, parter, sectorul 5, tel. 021.401.00.70, fax 021.401.00.71 și 021.401.00.72
 Tiparul: „Monitorul Oficial” R.A.

